

Beruházások Magyarországon

A tartalomból

1 Bevezető

1 A beruházások alakulása az ezredfordulótól

1 A beruházások alakulása ágazatok és anyagi-műszaki összetétel szerint

2 Területi beruházások

Bevezető

A bruttó állóeszköz-felhalmozás GDP-hez mért aránya az Európai Unió tagállamaiban átlagosan 21%, ami lényegében megegyezik a magyarországi arányszámmal. A mutató alakulása hazánkban az utóbbi években ingadozásokkal, de csökkenő tendenciát jelez. Az unió feltörekvő országában – különösen a balti országokban, valamint Bulgáriában és Romániában – a magyarországinál lényegesen magasabb szinten alakult a ráta, míg az átlagosnál alacsonyabb arány a fejlett régi tagországokban fordul elő.

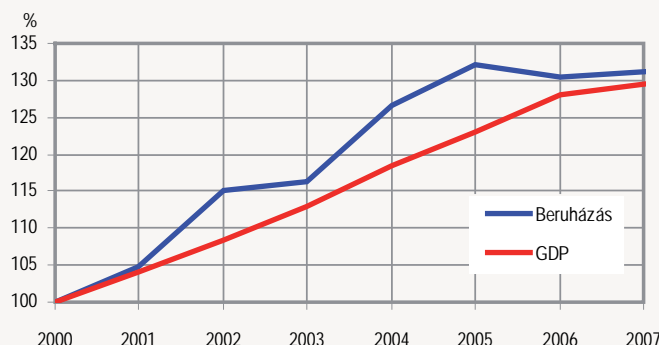
A beruházások alakulása az ezredfordulótól

A beruházási tevékenység, mint a bruttó hazai termék (GDP) közel ötödét kitevő keresleti tényező egyrészt fontos szerepet játszik a növekedés szerkezetének alakításában, másrészt kínálati oldalon bővíti a gazdaság szempontjából fontos, rendelkezésre álló tőke állományát, s jelzéseket ad a piaci szereplők várakozásairól is. Az ezredforduló utáni években ingadozó fejlesztési kedv jellemezte hazánkat. Az évtized első éveiben dinamikus bővülés figyelhető meg, a nemzetgazdasági beruházások volumene gyorsabb ütemben emelkedett, mint a bruttó hazai termék. 2003-ban ehhez képest jelentős ütemmérséklődés következett be, majd az Európai Unióhoz való csatlakozásunk – részben a gyorsuló működőtőke-beáramlásnak, részben az uniós fejlesztési támogatásoknak is köszönhetően – újabb lendületet adott. A kedvező folyamat 2006 elejéig tartott, ezt követően az egyensúly javítását célzó kormányzati intézkedések a belföldi felhasználás, köztük a beruházások szűkülését hozták magukkal.

A 2006. I. negyedévi közel 10%-os volumenbővülés után oly mértékben csökkent a beruházási kedv, hogy az év egészére 2,0%-os csökkenés következett be. Az elmúlt két évet tekintve mindössze két (2007 első és negyedik) negyedévben haladta meg a fejlesztések volumene az egy évvel korábbi szintet, ezzel a 2007. évi teljesítmény nem csökkent (0,3%-kal emelkedett). Az évközi adatgyűjtésből származó előzetes adatok szerint 2008-ban a nemzetgazdaságban 4791 milliárd forintot fordítottak beruházásokra, összehasonlításként áron 3,0%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az év folyamán valamennyi negyedévben csökkentek a fejlesztések. Az év második felében a visszaesés általánosabbá vált, s 2008 utolsó negyedévében a két ágazat, a mezőgazdaság és a csekély súlyú bányászat kivételével, valamennyi ágazat beruházási teljesítménye stagnálást vagy csökkenést mutatott.

A GDP és a beruházások volumenének alakulása* (2000 = 100)

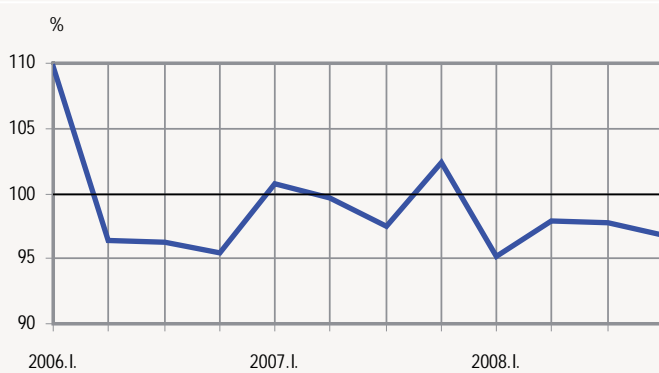
1. ábra

* Az éves beruházási adatok a felülvizsgált éves adatgyűjtésből származnak.

A beruházások volumenének alakulása negyedévente (előző negyedév = 100)

2. ábra

A beruházások alakulása ágazatok és anyagi-műszaki összetétel szerint

Az ágazati megoszlást tekintve az összes beruházás kétharmadát három ágazat valósította meg: a feldolgozóipar, a szállítás, raktározás, posta és távközlés, valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás. A három ág beruházási dinamikáját más-más tényezők alakítják. A szállítási ág beruházásaiban az államilag finanszírozott közútfejlesztési beruházások (az utóbbi években elsősorban az autópálya-építések) viszonylag nagy súlyt képviselnek, a dinamikát lényegesen befolyásolják. A beruházások alakulása ennek következtében jelentős részben a kormányzati döntések következménye. Ezzel szemben a feldolgozóipari fejlesztések mögött a magánszektor – jelentős részben külföldi tulajdonú – vállalatai állnak, a változások ennek következtében elsősorban a piaci helyzetmegítélést és várakozásokat tükrözik, az ágazat fejlesztései nagymértékben befolyásol-

ják a gazdaság jövőbeni fejlődését és exportjának dinamizmusát. Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ág beruházásainak jelentős hányada a lakásépítés, amely részben piaci impulzusokat tükröz, azonban gazdaságpolitikai intézkedések (lakásépítések támogatása) is számottevően befolyásolják.

2008-ban a három legnagyobb súlyú ágazat mindegyike kevesebb fejlesztést valósított meg, mint egy évvel korábban. A feldolgozóipari beruházások volumene 3,6%-kal csökkent, amiben az egy évvel korábbi magas bázis is közrejátszott. (2007-ben elsősorban a gumitermék-, a jármű-, és a híradás-technikai termékek gyártása ágazatokban megvalósult nagy volumenű fejlesztések következtében az ágazat 24%-kal növelte beruházásait.) A közútépítést és javítást is magában foglaló szállítási ágazat beruházásai 2006 II. negyedévével kezdve folyamatosan csökkentek, bővülés azóta csak két negyedévben következett be. Összességében az ágazat fejlesztései a 2006. évi 5,6%-os bővülés és a 2007. évi 2,0%-os mérséklődés után 2008-ban 6,0%-kal csökkentek. Az összes beruházáson belül a legnagyobb részarányt képviselő ingatlanügyletek gazdasági szolgáltatás ág beruházásainak enyhe volumencsökkenése 2008-ban is folytatódott, mértéke 1,5% volt.

A beruházások volumenének változása és a ráfordítások megoszlása főbb gazdasági ágak szerint

1. tábla

Megnevezés	Változás az előző évhez képest			Megoszlás		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A nemzetgazdaság összes beruházása	-2,0	+0,3	-3,0	100,0	100,0	100,0
Ebből:						
Feldolgozóipar	-5,1	+23,9	-3,6	21,3	24,7	22,1
Kereskedelem	-0,8	-3,9	+7,3	8,3	7,7	8,5
Szállítás	+5,6	-2,0	-6,0	19,4	18,4	18,1
Ingatlanügyletek	-4,1	-0,5	-1,5	25,3	25,3	26,1
Közigazgatás, védelem	+10,3	-31,2	-28,1	4,1	4,1	3,7
Oktatás	+1,2	-13,5	-13,8	2,0	1,7	1,6
Egészségügy	+6,0	-12,3	-2,1	1,7	1,4	1,4
Egyéb közösségi szolgáltatás	-1,3	-10,6	-15,7	4,6	4,1	3,7

A beruházási ráfordításokon belül kisebb vagy közepes részarányt képviselő termelő ágazatok közül 2008-ban a mezőgazdaságban (24%), az energiaiparban (6,2%) és az építőiparban (9,1%) is emelkedett a fejlesztések volumene. A növekedés valamennyi ágazatban a megelőző két év csökkenő fejlesztési szintje után következett be. Az üzleti szolgáltatások közül a kereskedelem, javítás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és a pénzügyi közvetítés 2008. évi beruházásainak volumene ugyancsak meghaladta az egy évvel korábbit (7,3, 11, illetve 1,1%-kal), ezen belül az idegenforgalmi beruházások immár negyedik éve töretlenül emelkednek. A nem piaci jellegű, jellemzően állami szolgáltatásokban (közigazgatás, oktatás, egészségügy) a 2006. évi volumenbővülés után valamennyi ágban jelentősen csökkentek a beruházások. A legnagyobb mértékben a közigazgatásban esett vissza a beruházások volumene, 2007-ben és 2008-ban is 30% körüli mértékben. Az oktatásban 13, illetve 14%-os volt a visszaesés, míg az egészségügyben a 2007. évi 12%-os reálértékcsökkenés után 2008 I. félévében 6,2%-os növekedés, éves szinten azonban 2,1%-os csökkenés figyelhető meg. Az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás ágazat fejlesztései három éve csökkennek, 2008-ban a csökkenés mértéke 16% volt.

2008-ban a beruházási célú kiadások közel 55%-át építésekre, 43%-át gépek, berendezések, járművek beszerzésére fordították. Az építési beruházások volumene az előző évihez képest 6,8%-kal csökkent, a gépberuházásoké 2,7%-kal nőtt. Az év folyamán a gépeken belül a közel azonos részarányt képviselő hazai- és importgép-beruházások volumene egyaránt 3% körüli mértékben emelkedett.

Területi beruházások

A beruházások területi¹ vizsgálatánál a beruházások tényleges megvalósulásának helye szerinti adatok realisabb képet nyújtanak, mint a beruházó székhelye szerinti évközi információk. A rendelkezésre álló 2007. évi adatok szerint jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes térségekben realizált beruházások szintjét és dinamikáját illetően. Az országban a legnagyobb vonzerőt a közép-magyarországi régió jelenti, a területén megvalósult fejlesztések az ország összes beruházási ráfordításainak kétötödét jelentik. Tíz százalékos feletti részarányt képvisel még a közép-dunántúli és az észak-alföldi régió, a többi régió súlya 7–9% közötti.

2. tábla

Területi adatok a beruházások megvalósulásának helye szerint, 2007

Területi egység	A gazdasági szervezetek beruházási teljesítményértéke ^a			A külföldi érdekeltségű vállalkozások beruházási teljesítményértéke ^b	
	milliárd forint	megoszlás, %	egy lakosra jutó, ezer forint	milliárd forint	a térség azonos szer- vezeti kör- ben megva- lósított beru- házásának %-ában
Közép-Magyarország	1 570,4	40,3	544	417,2	35,5
Közép-Dunántúl	589,8	15,1	533	336,4	62,3
Nyugat-Dunántúl	343,7	8,8	344	138,2	47,3
Dél-Dunántúl	272,6	7,0	283	47,6	19,8
Észak-Magyarország	290,9	7,5	234	100,1	38,9
Észak-Alföld	461,4	11,8	304	101,1	24,6
Dél-Alföld	325,8	8,4	243	72,1	26,2
Ország összesen^c	3 895,1	100,0	387	1 248,2	38,6

a Valamennyi vállalkozás és költségvetési szervezet, valamint a megfigyelt nonprofit szervezetek adatai, a beruházás helye szerint.

b A teljes körű adatszolgáltatásba bevont szervezetek adatai.

c A külföldi telephelyen megvalósult beruházásokkal együtt.

A magyar gazdaság fejlődése szempontjából fontos szerepet tölt be a beruházások jelentős részét megvalósító külföldi tőke. A külföldi érdekeltségű vállalkozások az ezredforduló óta eltelt években a beruházások 36–46% közötti részét valósították meg. A beruházásokból való részesedésük 2001-ben volt a legmagasabb, 46%. Az ezt követő években fejlesztéseik súlya ingadozott, hét év átlagában azonban így is a beruházá-

¹ A részletes területi összehasonlító elemzést és a területi bontású adatokat tartalmazó „A beruházások alakulása a magyar régiókban az ezredforduló után” című kiadvány letölthető a Központi Statisztikai Hivatal honlapjáról (www.ksh.hu).

sok négytizedét ők adták. A **külföldi érdekeltségű vállalkozások beruházásainak** közel héttizede az ipar fejlesztésére irányult, hozzájárulva az ágazat korszerűsítéséhez és az exportpiacok igényeit teljesítő termelés eléréséhez. Szintén jelentős tőkét vonzottak a kereskedelmi és a szállítási ágazatok, a külföldi érdekeltségű cégek összes fejlesztési ráfordításaiból

10, illetve 12% jutott ide. Más szempontból vizsgálva, a hét év átlagában az ország összes ipari beruházásának teljesítményértékéből 70%-ot a külföldi érdekeltségű vállalkozások finanszíroztak, ez az arány a kereskedelemben 56%, a szállításban pedig 23% volt.

További információk, adatok (linkek)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Nemzetközi információért
keresse az

[EU-INFO statisztikai szolgálatot](#)

Elérhetőségek:

monika.freid@ksh.hu

Telefon: 345-1296

[Információs szolgálat](#)

Telefon: 345-6789

www.ksh.hu